

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

18 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache,

judcătorii – Petru Moraru, Ghenadie Nicolaev, Maria Ghervas și Luiza Gafton,

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sergiu Brigai și de inculpat prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriai Călărași din 03 iunie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui

Feodorovici Gheorghe Xxx, născut la xx
xxxxxxxxx xxxx, originar s. XXXXXXXX,
r-nul XXXXXXXX, domiciliat or. XXXXXXXX,
str. XXXXXXXX, xx, ap. x

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 04.02.2008 - 22.12.2010;

24.07.2013 - 03.06.2016;

Instanța de apel: 01.03.2011 - 24.01.2012;

18.01.2013 - 11.06.2013;

13.07.2016 - 17.10.2016;

Instanța de recurs: 22.06.2012 - 11.12.2012;

02.12.2016 - 18.07.2017.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriai Ungheni din 23 mai 2005, Feodorovici Gheorghe a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal, iar conform art. 1 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a X-a de la adoptarea Constituției R. Moldova nr. 278-XV din 16 iulie 2004, procesul penal a fost încetat.

1.1. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Feodorovici Gheorghe la 26 septembrie 2003, participând în calitate de reclamant în cauza civilă ce se examina în Judecătoria Ungheni, a prezentat un certificat fals, obținut la mijlocul lunii septembrie 2003, prin înșelăciune și abuz de încredere, de la administrația SA „Consator” în persoana lui Hîncu Nikon, care a atestat fals faptul precum că Feodorovici Gheorghe ar fi vărsat în casa societății respective, în scopul finisării construcției casei de locuit amplasată pe adresa str. XXXXXX, xx, or. Ungheni, suma de 3463,20 lei.

1.2. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 octombrie 2005, a fost admis apelul inculpatului, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care procesul penal intentat în baza art. 310 alin. (1) Cod penal a fost încetat potrivit art. 391 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală.

1.3. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 martie 2006, a fost admis recursul în anulare declarat de condamnatul Feodorovici Gheorghe, casată parțial decizia, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre prin care a fost încetat procesul penal în baza art. 310 alin. (1) Cod penal din motivul existenței ordonanței irevocabile a organului de urmărire penală din 21 iunie 2004 de scoatere a lui Feodorovici Gheorghe de sub urmărirea penală, cu excluderea din descriptivul deciziei concluzia privitor la existența constatării faptei prevăzută de art. 310 alin. (1) Cod penal.

În rest, decizia a fost menținută.

2. Prin ordonanța din 08 august 2007, procurorul a dispus deschiderea procedurii de revizuire a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 martie 2006.

2.1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 28 septembrie 2007, a fost respinsă cererea de revizuire a petiționarilor Chitroagă Ion și Chitroagă Angela.

2.2. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 05 decembrie 2007, au fost respinse recursurile declarate de procuror și părțile vătămate Chitroagă Ion și Chitroagă Angela, cu menținerea sentinței Judecătoriei Ungheni din 28 septembrie 2007.

2.3. Prin ordonanța din 02 aprilie 2008, procurorul a dispus anularea ordonanței din 21 iunie 2004 de scoatere a lui Feodorovici Gheorghe de sub urmărirea penală din motiv că este ilegală și neîntemeiată.

2.4. Prin ordonanța din 02 aprilie 2008, procurorul a dispus deschiderea procedurii de revizuire a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 martie 2006, punând la baza acestei concluzii cele constatate prin sentința Judecătoriei Ungheni din 27 februarie 2008 de condamnare a lui Hîncu Nikon în baza art. 361 alin. (2) lit. b), c) Cod penal.

2.5. Prin încheierea Judecătoriei Ungheni din 14 iulie 2008, a fost dispusă admiterea cererii de revizuire înaintată de Chitroagă Ion și Chitroagă Angela și conexarea cauzelor penale nr. 2004360116 (intentată în baza art. 310 alin. (1) Cod penal în privința lui Feodorovici Gheorghe) și nr. 2006368025 (intentată în baza art. 361 alin. (2) lit. b), c) Cod penal în privința lui Hîncu Nikon).

3. Prin ordonanțele procurorului din 16 august 2010 a fost dispusă reluarea procesului penal în cauzele penale nr. 2004360116 (intentată în baza art. 310 alin. (1) Cod penal în privința lui Feodorovici Gheorghe) și nr. 2006368025 (intentată în baza art. 361 alin. (2) lit. b), c) Cod penal în privința lui Hîncu Nikon) și pornită urmărirea penală în privința lui Feodorovici Gheorghe în baza art. art. 361 alin. (2) lit. b), d), 190 alin. (5) Cod penal.

3.1. Prin încheierea Judecătoriei Călărăși din 14 iulie 2010, a fost admis demersul procurorului, iar cauza penală de condamnare a lui Feodorovici Gheorghe în baza art. 310 alin. (1) Cod penal, a fost restituită procurorului pentru soluționarea chestiunii privind înaintarea lui Feodorovici Gheorghe a unei noi

învinuiri.

3.2. Prin ordonanța din 24 august 2010, Feodorovici Gheorghe a fost pus sub învinuire în baza art. art. 310 alin. (1), 361 alin. (2) lit. b), d), 190 alin. (5) Cod penal.

4. Prin sentința Judecătorei Călărași din 22 decembrie 2010, au fost respinse ca inadmisibile cererile de revizuire a sentinței Judecătorei Ungheni din 23 mai 2005 și deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 martie 2006, în privința lui Feodorovici Gheorghe învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal.

Feodorovici Gheorghe a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii și 190 alin. (5) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată Chitoroagă Ion și Chitoroagă Angela a fost admisă în principiu urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

5. Sentința a fost contestată cu apel de procuror, partea vătămată Chitoroagă Ion și inculpat, care au solicitat:

- **procurorul**, casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Feodorovici Gheorghe să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 10 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, iar în baza art. art. 310 alin. (1), 361 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, procesul penal să fie încetat din motivul expirării termenului prescripției tragerii la răspundere penală;

- **partea vătămată Chitoroagă Ion**, casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Feodorovici Gheorghe să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. art. 310 alin. (1), 361 alin. (2) lit. b), d), 190 alin. (5) Cod penal;

- **inculpatul**, casarea sentinței, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 ianuarie 2012, au fost admise, din alte motive, apelurile declarate, casată sentința inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

- a fost respinsă ca inadmisibilă cererea lui Chitoroagă Ion și Chitoroagă Angela din 09 iulie 2007 de revizuire a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 martie 2006 de încetare a procesului penal cu privire la învinuirea lui Feodorovici Gheorghe în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal și ca neîntemeiată ordonanța și concluziile procurorului în Procuratura Ungheni, Adrian Fetcu, din 02 aprilie 2008 cu privire la deschiderea procedurii de revizuire a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 martie 2006 de încetare a procesului penal de învinuire a lui

Feodorovici Gheorghe în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal;

- au fost încetate procesele penale cu privire la învinuirea lui Feodorovici Gheorghe în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal, intentat repetat la 07 noiembrie 2007 și în baza art. art. 361 alin. (2) lit. b), d), 190 alin. (5) Cod penal, intentate la 16 august 2010 în timpul revizuirii cauzei din motivele că există o hotărâre judecătorească definitivă asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă; există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de clasare a procesului penal; există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală; există cazul prevăzut de art. 55 Cod penal;

- a fost lăsată fără soluționare în procesul penal acțiunea civilă înaintată de Chitoroagă Ion și Chitoroagă Angela față de Feodorovici Gheorghe, urmând ca asupra acesteia să hotărască instanța în ordinea procedurii civile.

7. Decizia a fost contestată cu recurs de către *procuror* și *părțile vătămate Chitoroagă Ion și Chitoroagă Angela*, care au solicitat casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 11 decembrie 2012, au fost admise recursurile, casată decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea soluției sale instanța de recurs ordinar a indicat că, instanța de apel s-a expus în dispozitivul deciziei contestate asupra cererii de revizuire a lui Chitoroagă Ion și Chitoroagă Angela din 09 iulie 2007, însă respectiva cerere a constituit obiectul examinării în cadrul altui proces judiciar finalizat cu o hotărâre irevocabilă.

De asemenea, a fost remarcat că, instanța de apel, nu s-a pronunțat asupra faptului, că în cadrul cercetării judecătorești, Hîncu Nikon a recunoscut, că adevărul eliberat de dânsul, care atesta faptul că Feodorovici Gheorghe a achitat în casa SA „Consator” suma de 3463,20 lei pentru finisarea construcției blocului locativ în care locuiau soții Chitoroagă, era falsă.

Mai mult, la adoptarea hotărârii instanța de apel nu a respectat prevederile legale a legislației procesuale penale, prevăzute la instituția revizuirii (art. art. 458-464 Cod de procedură penală).

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2013, au fost admise apelurile, casată inclusiv din oficiu, potrivit art. art. 409 alin. (2), 411 Cod de procedură penală, încheierea Judecătoriei Ungheni din 14 iulie 2008 și sentința Judecătoriei Călărași din 22 decembrie 2010 și dispusă rejudecarea cauzei, în aceeași instanță.

10. Prin încheierea Judecătoriei Călărași din 20 martie 2014, a fost admisă cererea de revizuire înaintată de părțile vătămate Chitoroagă Ion și Chitoroagă Angela și ordonanța de deschidere a procesului de revizuire emisă de Procuratura Ungheni a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 martie 2006 emisă în cauza penală de învinuire a lui Feodorovici Gheorghe în baza art. 310 alin. (1) Cod penal.

11. Prin sentința Judecătorei Călărași din 03 iunie 2016, Feodorovici Gheorghe a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. art. 310 alin. (1), 361 alin. (2) lit. b), d) Cod penal și încetat procesul penal în temeiul art. 60 Cod penal, eliberându-l de răspundere penală, din motivul expirării termenului prescripției de tragere la răspundere penală.

Feodorovici Gheorghe a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de Chitoroagă Ion și Chitoroagă Angela a fost lăsată fără soluționare, cu indicarea faptului că aceștia sunt în drept de a înainta acțiunea civilă în ordinea procedurii civile.

11.1. Pentru a se pronunța prima instanță a constatat în fapt că, Feodorovici Gheorghe fiind participant la procesul civil și având calitatea de reclamant privind declararea nulă a actului emis de organul autorității publice locale, susținută de procurorul raionului Ungheni în apărarea drepturilor și intereselor statului și ale societății, a prezentat în calitate de probe un certificat fals, obținut la mijlocul lunii septembrie 2003 prin determinarea administrației SA „Consator” în persoana directorului Hîncu Nikon, care atestă greșit faptul precum că el ar fi vărsat în casa SA „Consator” or. Ungheni, în contul finisării construcției casei de locuit amplasată pe adresa str. Xxxxxx, xx, or. Ungheni suma de 3462,20 lei, ordinul Șefului Direcției comerț și Alimentație Publică, Ciobanu A. nr. 004 din 11 februarie 1999 și Hotărârea comitetului sindical din aceeași dată, ambele referitoare la repartizarea în beneficiul lui Feodorovici Gheorghe a apartamentului ce constituia obiect al litigiului civil, cu conținut denaturat ce nu corespund datelor faptice.

Tot el, în cadrul procesului civil inițiat la cererea de chemare în judecată din 26 septembrie 2003 privind declararea nulă a actului emis de organul autorității publice locale, prezentând în calitate de probe un certificat fals, obținut la mijlocul lunii septembrie 2003 prin determinarea administrației SA „Consator”, or. Ungheni în contul finisării construcției casei de locuit amplasată pe str. Xxxxxx, xx, or. Ungheni, suma de 3463,20 lei, precum și Ordinul Șefului Direcției Comerț și Alimentație Publică, Ciobanu A. nr. 004 din 11 februarie 1999 și Hotărârea comitetului sindical din aceeași dată, ambele referitoare la repartizarea în beneficiul lui Feodorovici Gheorghe a apartamentului amplasat pe adresa str. Xxxxxxx, xx, or. Ungheni ce constituia obiect al litigiului civil, cu conținut denaturat, ce nu corespunde datelor faptice, a confecționat, deținut și folosit în cadrul procesului civil documente oficiale false.

Totodată Feodorovici Gheorghe, de către organul de urmărire penală a fost învinuit de faptul că, prin folosirea în procesul civil inițiat la cererea de chemare în judecată din 26 septembrie 2003 privind declararea nulă a actului emis de organul autorității publice locale a probelor false, materializate printr-un certificat fals, obținut la mijlocul lunii septembrie 2003 prin determinarea administrației SA „Consator” în persoana directorului Hîncu Nikon, care atestă greșit faptul precum că ar fi vărsat în casa SA „Consator” suma de 3463,20 lei, precum și Ordinul șefului Direcției Comerț și Alimentație Publică, Ciobanu A. nr. 004 din

11 februarie 1999 și Hotărârea comitetului sindical din aceeași dată, ambele referitoare la repartizarea în beneficiul lui Feodorovici Gheorghe a apartamentului amplasat pe adresa str. XXXXXXX, xx, or. Ungheni ce constituia obiect al litigiului civil, cu conținut denaturat, ce nu corespunde datelor faptice, prin înșelăciune, în baza deciziei Colegiului civil și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 08 iunie 2007 a intrat în proprietatea apartamentului nr. xx al blocului locativ nr. xx amplasat pe adresa str. XXXXXXX, or. Ungheni în valoare de 400000 lei ce aparține soților Chitoroagă Ion și Chitoroagă Angela.

12. Procurorul, a contestat cu apel sentința solicitând casarea acesteia în partea achitării inculpatului Feodorovici Gheorghe de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Feodorovici Gheorghe să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, cu menținerea sentinței în partea necontestată.

În motivarea apelului acuzarea a invocat că, prin achitarea inculpatului Feodorovici Gheorghe de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, instanța a cercetat și apreciat critic suportul probator, fiind admise derogări de la prevederile art. art. 100, 101 Cod de procedură penală, fapt ce s-a soldat cu aprecierea și stabilirea incorectă a stării de fapt și de drept.

Instanța a motivat în sentință necesitatea achitării inculpatului Feodorovici Gheorghe, precum că el nu a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, deoarece lipsește obiectul infracțiunii de escrocherie, deși în cadrul cercetării judecătorești inculpatul a recunoscut că, el și în continuare consideră că apartamentul cu pricina îi revine cu drept de proprietate și nu va renunța la acest apartament niciodată.

A menționat acuzarea că, din învinuirea adusă lui Feodorovici Gheorghe rezultă că bunul ce a fost însușit de inculpat are o existență materială, este creat prin munca omului, dispune de valoare materială și cost determinat, fiind bun străin pentru făptuitor.

În speță, făptuitorul prin intermediul înșelăciunii în formă scrisă (folosirea unor documente false) a exercitat influență psihică asupra conștiinței părții vătămate impunându-l, prin intermediul justiției, să-i cedeze imobilul său, care a fost apreciat de către ultimul la suma de 400000 lei, prin ce a lezat libertatea manifestării de voință a părții vătămate, ce se concretizează prin faptul că o perioadă îndelungată de timp aceasta nu a avut posibilitatea să dispună în mod nestingherit de bunul care se afla în posesia sa, neavând dreptul de a-l înregistra la OCT ca proprietatea sa și de a dispune de bun.

Prima instanță nu a atras atenția și la analiza făcută de acuzatorul de stat sub aspectul laturii subiective, prin care s-a menționat că făptuitorul în primul rând a manifestat vinovăția sa printr-o intenție directă, având un scop special de cupiditate, în cazul dat făptuitorul prin înaintarea în instanța de judecată civilă a unor documente vădit false a obținut un drept ce nu i se cuvenea, obținând ilegal un imobil.

Mai mult, prima instanță a ignorat faptul că martorii acuzării au susținut

incontestabil că Feodorovici Gheorghe nu are și nici nu a avut dreptul de a pretinde la obținerea apartamentului cu pricina, fără a lua în considerație și informația din Registrul bunurilor imobile, conform căreia acest apartament a figurat ca proprietate a lui Feodorovici Gheorghe din 15 iunie 2007 până la 09 noiembrie 2009, circumstanță ce se probează prin certificatul nr. 422 din 12 decembrie 2010, eliberat de către directorul SA „RED-NORD” filiala Ungheni și titlul executoriu prin care familia Chitoroagă era impusă să elibereze imobilul.

12.1. Inculpatul Feodorovici Gheorghe, a contestat cu apel sentința solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. art. 310 alin. (1), 361 alin. (2) lit. b), d), 190 alin. (5) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptelor infracțiunilor în acțiunile inculpatului, cu respingerea acțiunii civile a părților vătămate.

În motivarea apelului a invocat că, prima instanță la examinarea cauzei a dovedit o vădită lipsă de obiectivitate și imparțialitate, soluția căreia este viciată deoarece pentru stabilirea faptului că certificatul eliberat inculpatului la mijlocul lunii septembrie 2003, este fals, procurorul era obligat să rețină la dosar, originalul acestuia, atribuindu-i statut de corp delict, în conformitate cu prevederile art. 158 Cod de procedură penală, or în lipsa originalului certificatului era obligată să dispună achitarea inculpatului de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. art. 310 alin. (1), 361 alin. (2) lit. b), d) Cod penal.

A indicat apelantul că, prima instanță era obligată să cerceteze contabilitatea SA „Consator”, din care să stabilească cert și evident, că inculpatul nu a achitat suma de 3463,20 lei.

A menționat inculpatul că, declarațiile depuse de Hîncu Nikon nu prezintă importanță probatorie, fiindcă lipsesc probele materiale concludente și utile - actele contabile ale SA „Consator”, iar declarațiile depuse de Iachimovschi Tatiana, nu au probat varianta expusă de acuzare.

În ce privește ordinele presupuse a fi false, inculpatul a indicat că, acuzarea nu a administrat probe concludente și utile, bazându-se exclusiv pe declarațiile lui Chitoroagă Ion, care este persoană cointeresată în cauza penală.

A specificat că, ordinele au fost înregistrate în registre diferite, fiind astfel explicată atribuirea aceluiași numere, iar ordinul nr. 004 din 11 februarie 1999, fiind recunoscut în calitate de corp delict, la dosar este anexat în copie, fapt ce contravine prevederilor art. 158 Cod de procedură penală.

Acuzatorul era în drept să formuleze învinuirea doar în baza art. 310 alin. (1) Cod penal, pentru că această componentă de infracțiune este specială în raport cu cea de la art. 361 Cod penal, or falsificarea unei probe, se califică doar potrivit art. 310 Cod penal, fără a se face referire și la art. 361 Cod penal, iar instanța de judecată nu putea reține săvârșirea în același timp a două infracțiuni dintre care una generală, iar alta specială, fapt ce contravine prevederilor art. 116 Cod penal.

Mai mult, calificarea propusă de procuror în temeiul art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, este absolut greșită și neîntemeiată, nici calificativul de la lit. d) alin. (2) art. 361 Cod penal, nu poate fi imputat, fiindcă nu a fost stabilit în ședința de judecată cui i-a fost cauzat pretinsul prejudiciu și prin ce acte concrete se

probează.

13. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2016, au fost respinse ca nefondate apelurile, cu menținerea sentinței.

Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că, prima instanță a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor și just a stabilit vinovăția inculpatului Feodorovici Gheorghe în baza art. art. 310 alin. (1), 361 alin. (2) lit. b), d) Cod penal.

Instanța de apel a indicat că, în temeiul actelor prezentate de inculpat, a fost pronunțată inclusiv decizia Colegiului civil și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 08 iunie 2007, prin care a fost admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de Feodorovici Gheorghe fiindu-i recunoscut dreptul de proprietate asupra apartamentului litigios și anulată dispoziția primarului or. Ungheni, anulat ordinul de repartitie și evacuată familia Chitoroagă cu acordarea acesteia unui alt spațiu locativ (f.d.336 vol.I).

Subsecvent, a fost admisă ulterior cererea de revizuire a lui Chitoroagă Ion și Chitoroagă Angela și potrivit deciziei Colegiului civil și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 23 septembrie 2009 a fost menținută decizia Colegiului civil al Curții de Apel Bălți din 05 februarie 2009 și hotărârea Judecătorei Ungheni din 28 septembrie 2006 potrivit căreia cererea înaintată de Feodorovici Gheorghe către Primăria or. Ungheni, Chitoroagă Ion și Chitoroagă Angela privind declararea nulă a dispoziției nr. 269 din 29 iulie 2002, recunoașterea dreptului de proprietate asupra apartamentului nr. xx din blocul nr. xx amplasat pe adresa str. Xxxxxxx, or. Ungheni, evacuarea din apartament și încasarea prejudiciului moral, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată și ilegală (f.d.99-102 vol.IV).

Mai mult, argumentul invocat de către inculpatul Feodorovici Gheorghe în apelul declarat și anume că acuzarea nu a administrat probe concludente și utile în ceea ce privește ordinele presupuse a fi false, bazându-se pe declarațiile părții vătămate, instanța de apel l-a respins, invocând prevederile art. 24 Cod de procedură penală.

Instanța de apel a reținut că poziția inculpatului care pledează nevinovat are un caracter declarativ, iar circumstanțele relatate de acesta nu au fost dovedite prin probe pertinente și concludente cazului, totodată fiind în contradicție cu probele administrate în conformitate cu legislația în vigoare, iar argumentele inculpatului Feodorovici Gheorghe prin care se susține că prima instanță nu urma a se baza pe declarațiile părților vătămate Chitoroagă Ion și Chitoroagă Angela, acestea fiind persoane cointeresate în condamnarea sa, au fost apreciate critic, fiindcă anume inculpatul a prezentat în cadrul acțiunii civile acte care nu corespund datelor faptice, iar ca urmare părțile vătămate timp de doi ani au fost lipsiți de dreptul de proprietate asupra apartamentului.

Astfel, instanța de apel a reținut că, în speță adeverința a fost falsificată total, cu includerea datelor denaturate, deși aceasta a fost semnată de către Hîncu Nikon în calitate de director al SA „Consator”, care de fapt a recunoscut că a eliberat adeverința la insistența lui Feodorovici Gheorghe, care de sine stătător a tapat-o și

a prezentat-o lui Hîncu Nikon doar pentru semnarea și aplicarea ștampilei, Hîncu Nikon fără a verifica actele contabile care ar confirma cele indicate în adeverința scrisă, a eliberat adeverința care conținea informații false și a fost deținută activ și folosită de către inculpatul Feodorovici Gheorghe și prezentată instanței de judecată în calitate de probă, în urma cărui fapt a devenit, în baza hotărârii instanței de judecată, proprietarul apartamentului litigios.

Mai mult, în temeiul actului menționat Feodorovici Gheorghe și-a revendicat ilegal dreptul asupra apartamentului nr. xx amplasat pe adresa str. XXXXXXX, xx, or. Ungheni.

Cu privire la argumentul invocat de inculpat referitor la faptul că acesta nu a cauzat nimănui careva prejudiciu material, fiind astfel, argumentarea săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal de către Feodorovici Gheorghe în contradicție cu achitarea acestuia, instanța de apel a indicat că nu pot fi reținute, deoarece prima instanță cercetând nemijlocit sub toate aspectele probele prezentate de părți, inclusiv documentele și procesele-verbale ale unor acțiuni de urmărire penală, apreciind probele administrate în ședința judiciară, a conchis că învinuirea formulată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, nu și-a găsit confirmare urmând să fie achitat din motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii și nicidecum în sentință nu este invocat ca motiv al achitării - că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Întru respingerea argumentelor invocate de procuror cu referire la faptul că, incorect a fost dispusă achitarea lui Feodorovici Gheorghe de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, fără a fi efectuată o analiză corectă a probelor administrate, instanța de apel a indicat că, prima instanță a analizat în ansamblu probele cauzei penale prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor și just a concluzionat că Feodorovici Gheorghe urmează să fie achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, din motivul că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Mai mult, în speță inculpatul a prezentat în litigiul civil adeverința, ordinul șefului Direcției Comerț și Alimentație Publică, Ciobanu A. nr. 004 din 11 februarie 1999 și Hotărârea comitetului sindical din aceeași dată cu conținut denaturat, ce nu corespund datelor factice și prin înșelăciune, în baza hotărârii Colegiului civil și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 08 iunie 2007 a intrat în proprietatea apartamentului nr. xx amplasat pe adresa str. XXXXXXX, xx, or. Ungheni în valoare de 400000 lei, ce aparține lui Chitroagă Ion și Chitroagă Angela.

Prin decizie, acțiunea de bază în cadrul componentei de escrocherie o constituie sustragerea - luare ilegală, gratuită a bunurilor din posesia altuia, care la caz nu poate fi atribuită acțiunilor lui Feodorovici Gheorghe, or potrivit copiei certificatului eliberat de Oficiul Cadastral Teritorial Ungheni la 12 octombrie 2015, dreptul de proprietate a lui Feodorovici Gheorghe asupra bunului imobil amplasat pe adresa or. Ungheni, str. XXXXXXX, xx, ap. xx cu suprafața de 52, 9 m.p. a fost înregistrat la 15 iunie 2007, urmare a soluționării unui litigiu de ordine civilă și în temeiul deciziei Colegiului civil și de contencios administrativ lărgit al Curții

Supreme de Justiție din 08 iunie 2007 (f.d.336 vol.I).

În această ordine de idei, instanța de apel a reiterat că, prima instanță legal și întemeiat a constatat lipsa acțiunilor definiției ale laturii obiective a componenței infracțiunii de escrocherie, deoarece în acțiunile inculpatului nu se regăsesc acțiuni de dobândire ilicită a apartamentului iar prezentarea actelor cu conținut denaturat în instanța de judecată formează acțiuni care încorporează în sine latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal - falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces sau de către reprezentantul acestuia.

Cu referire la literatura de specialitate în domeniu, instanța de apel a indicat că, nu poate fi reținut ca plauzibil argumentul invocat de acuzatorul de stat cu privire la faptul că instanța de judecată nu a atras atenția la analiza procurorului făcută sub aspectul laturii subiective, deoarece prima instanță minuțios a analizat infracțiunea de escrocherie în speță, invocând că nu sunt elucidate careva acțiuni definiției efectuate de către părțile vătămate Chitoroagă Ion și Chitoroagă Angela în ceea ce privește transmiterea benevolă a bunului - apartamentului, ci dimpotrivă acestea și-au revendicat dreptul de proprietate asupra apartamentului în ordine civilă și în temeiul contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței în proprietate privată nr. 3152 din 13 aprilie 2007, deciziei Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 23 septembrie 2009 și extrasului nr. 21 din 05 aprilie 2007, și-au înregistrat dreptul de proprietate în Registrul bunurilor imobile asupra bunului imobil în litigiu, pe când Feodorovici Gheorghe de fapt nu a intrat real în posesia acestui apartament, pe întreaga perioadă de judecare a procesului civil în apartamentul dat a locuit familia Chitoroagă (f.d.99 vol.VII), iar inculpatul nu a avut posibilitatea reală de a se folosi sau de a dispune de bunul imobil la propria sa dorință.

Astfel, deși Feodorovici Gheorghe a înregistrat dreptul de proprietate asupra bunului imobil - apartamentul nr. xx amplasat pe adresa or. Ungheni, str. Xxxxxxx, xx, instanța de apel a constatat lipsa legăturii între presupusa faptă prejudiciabilă și urmările acesteia, or, dreptul de proprietate a fost înregistrat în temeiul deciziei Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 08 iunie 2007, pe când această hotărâre nu a fost executată integral și familia Chitoroagă deși urma să fie evacuată și au fost întreprinse încercări din partea executorilor judecătorești de a-i evacua, aceștia au continuat să locuiască în apartament până la revizuirea hotărârii menționate.

Totodată, instanța de apel a indicat că prima instanță legal a făcut trimitere la prevederile art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, art. art. 16, 60 Cod penal și întemeiat a dispus încetarea procesului penal din motivul intervenirii termenului prescripției de tragere la răspundere penală.

14. Procurorul, în temeiul pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia solicitând casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivare a invocat că, la examinarea cauzei de învinuire a inculpatului Feodorovici Gheorghe, atât prima instanță, cât și instanța de apel au constatat faptele incluse în actul de învinuire a inculpatului în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, însă au considerat că în cazul dat fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Or, toate actele au fost folosite ca probe în procesul civil de către inculpat care s-a finalizat cu decizia Colegiului civil și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 08 iunie 2007 prin care a fost admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de Feodorovici Gheorghe, fiindu-i recunoscut dreptul de proprietate asupra apartamentului litigios și anulată dispoziția primarului or. Ungheni, anulat ordinul de repartitie și evacuată familia Chitoroagă cu acordarea acesteia unui alt spațiu locativ.

Acuzarea consideră că, în situația în care s-a constatat că faptele date au fost săvârșite, neîntemeiat s-a ajuns la concluzia că nu sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute la art. 190 Cod penal.

Astfel, s-a motivat că în cazul dat lipsește obiectul infracțiunii de escrocherie fără a se ține cont că obiectul infracțiunii în cazul dat este apartamentul nr. xx situat pe adresa str. Xxxxxxx, xx, or. Ungheni în valoare de 400000 lei, ce aparține soților Chitoroagă Ion și Chitoroagă Angela.

Referitor la latura obiectivă, invocă procurorul că, aceasta s-a manifestat prin faptul că inculpatul având scopul de a dobândi ilicit un bun care nu-i aparține - apartamentul nr. xx situat pe adresa str. Xxxxxxx, xx, or. Ungheni, știind cu certitudine că actele care atestă faptul că are dreptul de proprietate asupra imobilului sunt falsificate, le-a prezentat în calitate de probe.

Intenția inculpatului de dobândire ilicită prin înșelăciune a bunurilor unei persoane străine s-a materializat în final prin faptul că, studiind și apreciind probele prezentate în ședințele de judecată de către inculpat și fiind induse în eroare asupra circumstanțelor reale ale cauzei, instanțele de judecată au admis integral cererea de chemare în judecată înaintată de Feodorovici Gheorghe, fiindu-i recunoscut dreptul de proprietate asupra apartamentului litigios și anulată dispoziția primarului or. Ungheni, anulat ordinul de repartitie și evacuată familia Chitoroagă cu acordarea acesteia a unui alt spațiu locativ.

Feodorovici Gheorghe, obținând hotărârea judecătorească menționată în baza probelor false prezentate instanței, a înregistrat la 15 iunie 2007 dreptul de proprietate asupra bunului imobil situat în or. Ungheni, str. Xxxxxxx, xx, ap. xx cu suprafața de 52,9 m.p., prin ce a și dobândit ilicit bunul imobil respectiv și a cauzat soților Chitoroagă daune în proporții deosebit de mari.

Consideră acuzarea că, în cazul dat, inculpatul prin înregistrarea apartamentului la OCT, devenise proprietar, iar faptul că nu a intrat real în posesia acestui apartament, nu poate fi invocat ca motiv de achitare, deoarece în situația dată putea fi invocată numai chestiunea dacă infracțiunea a fost consumată sau neconsumată sub formă de tentativă.

Sușine procurorul că, la adoptarea deciziei instanța de apel a ignorat prevederile art. art. 24 alin. (3), 100 alin. (4), 101 alin. (1), (4), 314, 336 alin. (3) pct. 8), 384 alin. (3), (4) Cod de procedură penală, motivarea soluției fiind sumară și incompletă, fără a fi stabilite temeiurile de fapt și de drept, fapt care a dus la respingerea apelului declarat, nu s-a pronunțat detaliat asupra tuturor argumentelor invocate în apel de către procuror, nu s-a expus asupra probelor menționate, ci s-a rezumat doar la menționarea faptului că partea acuzării nu a prezentat probe care să confirme vinovăția inculpatului.

14.1. Inculpatul, în temeiul pct. 6), 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. art. 310 alin. (1), 361 alin. (2) lit. b), d), 190 alin. (5) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptelor infracțiunilor în acțiunile inculpatului, cu respingerea acțiunii civile.

În motivarea recursului a invocat că, prima instanță la examinarea cauzei a dat dovadă de o vădită lipsă de obiectivitate și imparțialitate, adoptând o soluție viciată.

Pentru stabilirea faptului că certificatul eliberat inculpatului la mijlocul lunii septembrie 2003, este fals, procurorul era obligat să rețină la dosar, originalul acestuia, atribuindu-i statut de corp delict, în conformitate cu prevederile art. 158 Cod de procedură penală, or în lipsa originalului certificatului instanța de judecată era obligată să dispună achitarea inculpatului de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. art. 310 alin. (1), 361 alin. (2) lit. b), d) Cod penal.

A indicat recurentul că, prima instanță era obligată să cerceteze contabilitatea SA „Consator”, din care să stabilească cert și evident, că nu a achitat suma de 3463,20 lei.

A menționat inculpatul că, declarațiile depuse de Hîncu Nikon nu prezintă importanță probatorie, fiindcă lipsesc probele materiale concludente și utile - actele contabile ale SA „Consator”, iar declarațiile depuse de Iachimovschi Tatiana, nu au probat varianta expusă de acuzare.

În ce privește ordinele presupuse a fi false, inculpatul a indicat că, acuzarea nu a administrat probe concludente și utile, bazându-se exclusiv pe declarațiile lui Chitoroagă Ion, care este persoană cointeresată în cauza penală.

A specificat că, ordinele au fost înregistrate în registre diferite, fiind astfel explicată atribuirea aceluiași numere, iar ordinul nr. 004 din 11 februarie 1999, fiind recunoscut în calitate de corp delict, la dosar este anexat în copie, fapt ce contravine prevederilor art. 158 Cod de procedură penală.

Acuzatorul era în drept să formuleze învinuirea doar în baza art. 310 alin. (1) Cod penal, pentru că această componentă de infracțiune este specială în raport cu cea de la art. 361 Cod penal, or falsificarea unei probe, se califică doar potrivit art. 310 Cod penal, fără a se face referire și la art. 361 Cod penal, iar instanța de judecată nu putea reține săvârșirea în același timp a două infracțiuni dintre care una generală, iar alta specială, fapt ce contravine prevederilor art. 116 Cod penal.

Mai mult, calificarea propusă de procuror în temeiul art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, calificativul de două sau mai multe persoane este absolut greșită și neîntemeiată, nici calificativul de la lit. d) alin. (2) art. 361 Cod penal, nu poate fi imputat, fiindcă nu a fost stabilit în ședința de judecată cui i-a fost cauzat pretinsul prejudiciu și prin ce acte concrete se probează.

15. Judecând recursurile declarate în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează total hotărârile atacate și

dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Recurenții invocă în recursurile lor temeiul prevăzut de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În sensul cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; **dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.**

În acest sens, Colegiul lărgit reține că, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, din motivele ce urmează.

În primul rând, instanța de apel nu a verificat împrejurările de esență care au generat procedura de revizuire.

Astfel, potrivit art. 458 alin. (3) Cod de procedură penală (red. 2003), revizuirea poate fi cerută în cazurile în care:

1) s-a stabilit, prin hotărâre irevocabilă, că martorul a făcut cu bună știință declarații mincinoase sau expertul a prezentat cu bună știință concluzii false, sau că corpuri delictive, procese-verbale privind acțiunile de urmărire penală sau judecătorești ori alte documente sunt false, sau că a fost făcută intenționat o traducere greșită, ceea ce a avut ca urmare adoptarea unei hotărâri neîntemeiate sau contrare legii;

2) s-a stabilit, prin hotărâre rămasă definitivă, că judecătorii și procurorii au comis, în cursul judecării acestei cauze, abuzuri ce constituie infracțiuni;

3) s-a stabilit, prin hotărâre rămasă definitivă, că persoanele care au efectuat urmărirea penală în cauză au săvârșit abuzuri, ce constituie infracțiuni, care au dus la pronunțarea unei hotărâri neîntemeiate sau contrare legii;

4) s-au stabilit alte circumstanțe de care nu avea cunoștință instanța atunci când a dat hotărârea și care, ele însele sau împreună cu circumstanțele stabilite anterior, dovedesc nevinovăția celui condamnat sau că acesta a săvârșit o infracțiune mai puțin gravă sau mai gravă decât cea pentru care a fost condamnat,

sau dovedesc vinovăția celui achitat sau a persoanei cu privire la care s-a dispus încetarea procesului penal;

5) două sau mai multe hotărâri judecătorești irevocabile nu se pot concilia.

Din cererea de revizuire înaintată de Chitoroagă Ion și Chitoroagă Angela rezultă că aceștia au invocat ca temeiuri de revizuire stabilirea prin hotărâre irevocabilă că conținutul certificatului eliberat de conducătorul SA „Consator” în persoana lui Hîncu Nikon, este fals, fapt stabilit prin ordonanța procurorului din 01 decembrie 2006, prevăzute de alin. (3) art. 458 Cod de procedură penală (red. 2003).

Prin ordonanța procurorului din 08 august 2007, cu privire la deschiderea procedurii de revizuire, a fost dispusă deschiderea procedurii de revizuire a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 martie 2006, în privința lui Feodorovici Gheorghe, fiind stabilite temeiurile prevăzute de pct. 4), 5) alin. (3) art. 458 Cod de procedură penală (red. 2003), și anume existența a două hotărâri, și anume decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 martie 2006, emisă în privința lui Feodorovici Gheorghe și ordonanța din 01 decembrie 2006 de încetare a urmăririi penale din motivul intervenirii termenului de prescripție, emisă în privința lui Hîncu Nikon.

Iar prin încheierea Judecătoriei Călărași din 20 martie 2014, a fost admisă cererea de revizuire înaintată de părțile vătămate Chitoroagă Ion și Chitoroagă Angela și ordonanța de deschidere a procesului de revizuire emisă de Procuratura Ungheni a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 martie 2006 pronunțată în cauza penală de învinuire a lui Feodorovici Gheorghe în baza art. 310 alin. (1) Cod penal, deoarece a fost stabilit că revizuirea se încadrează în temeiul prevăzut de art. 458 alin. (3) pct. 3) Cod de procedură penală (red. 2013), existența a două hotărâri judecătorești irevocabile în privința lui Feodorovici Gheorghe și Hîncu Nikon care sunt învinuiți de săvârșirea aceleași fapte, și anume decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 martie 2006, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Feodorovici Gheorghe și sentința Judecătoriei Ungheni din 27 februarie 2008, prin care Hîncu Nikon a fost liberat de răspundere penală cu tragerea la răspundere administrativă în baza art. 55 Cod penal.

Potrivit art. 22 alin. (3) Cod de procedură penală, hotărârea organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, precum și hotărârea judecătorească definitivă, împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o învinuire mai gravă sau stabilirea unei pedepse mai aspre pentru aceeași persoană pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea pronunțată.

La fel, pentru a nu transforma dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă într-un drept absolut, ceea ce ar împiedica descoperirea infracțiunilor și criminalilor, sistemele de drept, inclusiv Convenția, au reglementat expres derogările admisibile.

Aceste derogări oferă organelor de urmărire penală posibilitatea de a relua urmărirea și sunt formulate, în termeni aproape identici, în art. 22 Cod de procedură penală, precum și în art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenție.

Conform acestor norme, revizuirea procesului penal se admite numai dacă „fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată”.

Fapte noi constituie date despre circumstanțele de care nu avea cunoștință instanța de judecată la data adoptării hotărârii și care nici nu puteau fi cunoscute la acea dată.

Noi trebuie să fie probele administrate în cadrul cercetării altor cauze, și nu mijloacele de probă prin care se administrează probe deja cunoscute în cauza respectivă.

Fapte recent descoperite sunt faptele care existau la data adoptării hotărârii judecătorești, însă nu au putut fi descoperite.

Atitudinea unei părți care, cunoscând un fapt sau o împrejurare ce îi era favorabilă, a preferat să păstreze tăcerea nu poate justifica mențiunea unei erori judiciare și nu poate constitui un obstacol la admiterea revizuirii procesului penal dacă prin alte mijloace de probă asemenea împrejurări nu au putut fi descoperite la acel moment.

La fel, potrivit Raportului explicativ la Protocolul nr. 7 al CțEDO, termenul „fapte noi sau recent descoperite” include noi mijloace de probă privind fapte preexistente.

Astfel, cazul de revizuire prevăzut la pct. 2) alin. (3) art. 458 Cod de procedură penală (red. 2013) sau pct. 4) alin. (3) art. 458 Cod de procedură penală (red. 2003), urmează a fi verificat doar sub aspectele menționate supra, or, potrivit art. 4 § 3 al Protocolului nr. 7 CțEDO, nici o derogare de la prezentul articol nu este îngăduită. Prin urmare, statele nu sunt în drept de a institui, prin lege, alte temeuri de redeschidere a procedurii de revizuire a proceselor penale.

Conform jurisprudenței CEDO, cauza Popov c. Moldovei (nr. 2), hotărârea din 06 decembrie 2005, dreptul la judecarea într-un mod echitabil de către o instanță, așa precum este garantat de art. 6 § 1 al Convenției, trebuie interpretat în lumina Preambulului Convenției, care, în partea sa relevantă, declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante.

Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca, atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție.

Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata*, adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de

reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare.

Totodată, potrivit art. 7 alin. (8) Cod de procedură penală, hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanțele de judecată

Cu referire la cazul de revizuire prevăzut de pct. 3) alin. (3) art. 458 Cod de procedură penală (red. 2013) sau pct. 5) alin. (3) art. 458 Cod de procedură penală (red. 2003), două sau mai multe hotărâri judecătorești irevocabile nu se pot concilia, Colegiul menționează că, acest caz de revizuire are în vedere existența a două hotărâri judecătorești penale, care se exclud una pe alta.

Deci, hotărârile inconciabile trebuie să fie hotărâri penale, fiindcă, în caz de hotărâri ce nu se pot concilia, instanța de revizuire, anulând hotărârile inconciabile, pronunță o altă hotărâre, or nu se poate ca o instanță penală să anuleze o hotărâre civilă.

În toate cazurile de inconciabilitate este neîndoielnic că, una din hotărârile definitive conține o eroare judiciară care trebuie să fie înlăturată pe calea revizuirii.

Astfel, pentru a se reține acest caz de revizuire se cer următoarele condiții:

- a) hotărârile definitive ale instanțelor penale să soluționeze fondul cauzei,
- b) hotărârile irevocabile să fie inconciabile, ceea ce înseamnă că se exclud una pe alta.

Neîndeplinirea uneia din aceste două condiții face inaplicabile dispozițiile legale menționate.

Cauzele în care s-au pronunțat cele două hotărâri trebuie să fie autonome, în sensul că acestea nu s-au pronunțat

- în aceeași cauză;
- în condițiile unei disjungeri;
- ca urmare a unor soluții contrare date în căile de atac.

Inconciabilitatea este posibilă atunci când hotărârile irevocabile privesc pe diferiți participanți la săvârșirea unei infracțiuni, care, nefiind deodată cunoscuți, au fost urmăriți și judecați separat, când prin două hotărâri irevocabile pentru aceeași infracțiune, care a fost săvârșită de un singur făptuitor, sunt condamnate două persoane diferite, dintre care una este desigur nevinovată și când existența unei infracțiuni presupune preexistența altei infracțiuni.

Când astfel de infracțiuni corelative sunt judecate separat, se poate ca printr-o hotărâre să se constate că infracțiunea corelativă de condiționare există, iar în alta să se hotărască contrariul.

Deci, instanța de apel urma să verifice temeiurile invocate în cererea de revizuire pentru a stabili dacă întemeiat a fost dispusă deschiderea procedurii de revizuire, iar ulterior admisă revizuirea.

În al doilea rând, instanța de apel nu a verificat termenele de revizuire a procesului penal potrivit art. 459 alin. (1) Cod de procedură penală, care prevede că, revizuirea unei hotărâri de achitare, de încetare a procesului penal, precum și revizuirea unei hotărâri de condamnare pentru motivul că pedeapsa este prea ușoară sau pentru că celui condamnat trebuie aplicată legea privitoare la o infracțiune mai gravă, se pot face numai înăuntrul termenelor de prescripție a

incriminării, stabilite în art. 60 Cod penal și cel mai târziu până la un an de la descoperirea circumstanțelor prevăzute în art. 458 alin. (3) Cod de procedură penală.

Astfel, revizuirea în defavoarea condamnatului, este limitată de termenul de 1 an de la data descoperirii circumstanțelor care servesc ca temei de revizuire, însă termenul de revizuire începe să curgă din diferite momente.

În cazul când două sau mai multe hotărâri nu se pot concilia, termenul începe să curgă din momentul pronunțării ultimei hotărâri.

Așadar, instanța de apel urma să verifice termenul depunerii cererii de revizuire ținând cont de temeiurile invocate în aceasta, dat fiind faptul că, cererea de revizuire a fost depusă la 26 iulie 2007, decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție a fost emisă la 21 martie 2006, ordonanța de încetare a procesului penal în privința lui Hîncu Nikon a fost adoptată la 01 decembrie 2006, iar sentința Judecătoriei Ungheni în privința lui Hîncu Nikon a fost pronunțată la 27 februarie 2008, ținând cont și de prevederile art. 230 Cod de procedură penală.

În al treilea rând, instanța de apel nu a verificat legalitatea ordonanței procurorului din 02 aprilie 2008 de anulare a ordonanței din 21 iunie 2004 privind scoaterea lui Feodorovici Gheorghe de sub urmărirea penală, precum și următoarele acțiuni efectuate în baza acestei ordonanțe.

Astfel, conform hotărârii Curții Constituționale din 14 mai 2015, privind excepția de neconstituționalitate a art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, principiul *non bis in idem* impune autorităților publice competente nu doar interdicția de a judeca repetat o persoană, dar și interdicția de a urmări penal de mai multe ori persoana pentru aceeași faptă.

Pronunțarea și intrarea în vigoare a unei sentințe judecătorești sau emiterea unei hotărâri de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o învinuire mai gravă sau stabilirea unei pedepse mai aspre pentru aceeași faptă săvârșită de aceeași persoană.

Totodată, acest principiu urmează a fi aplicat numai atunci când a fost emis un act cu caracter definitiv, fie că este vorba de o ordonanță de încetare a urmăririi penale, de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire penală, fie de o hotărâre judecătorească definitivă.

În același timp, Curtea reține că, potrivit articolului 4 § 2 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană, principiul *non bis in idem* nu împiedică reluarea urmăririi penale dacă fapte noi sau recent descoperite, sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

Astfel, potrivit Convenției Europene, două situații pot determina redeschiderea unei cauze penale, și anume:

- 1) există fapte noi sau recent descoperite;
- 2) există un viciu fundamental.

Prin urmare, statele nu sunt în drept de a institui, prin lege, alte temeiuri de redeschidere a proceselor încetate anterior.

Faptele noi constituie date despre circumstanțele de care nu avea cunoștință organul de urmărire penală la data adoptării ordonanței atacate și care nici nu

puteau fi cunoscute la acea dată, iar „fapte recent descoperite” sunt faptele care existau la data adoptării ordonanței atacate, însă nu au putut fi descoperite.

La fel, potrivit Raportului explicativ la Protocolul nr. 7, termenul „fapte noi sau recent descoperite” include noi mijloace de probă privind fapte preexistente.

Mai mult, art. 4 din Protocolul nr. 7 nu împiedică redeschiderea procedurii în favoarea persoanei condamnate și orice altă modificare a hotărârii judecătorești în beneficiul acesteia.

Codul de procedură penală (art. 6 pct. 44) tratează „viciul fundamental” ca o încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Ordonanța de încetare a urmăririi penale, de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire penală poate fi casată cu reluarea urmăririi penale oricând înăuntru termenului de prescripție dacă au fost invocate fapte noi sau recent descoperite. În cazul descoperirii unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, urmărirea penală poate fi reluată doar în termen de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de încetare a urmăririi penale, de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire penală.

Totodată, potrivit art. 7 alin. (6) Cod de procedură penală, hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe de judecată independentă și imparțială, garantat de art. 6 § 1 al Convenției, urmează a fi interpretat prin prisma Preambulului Convenției, care enunță preeminența principiului supremației dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor contractante.

Unul dintre elementele fundamentale a preeminenței este principiul stabilității raporturilor juridice, care înseamnă că o soluție definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată. Totodată, principiul securității raporturilor juridice presupune respectul față de principiul lucrului judecat, care constituie principiul executării hotărârilor definitive.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul constată că în speța discutată și-a găsit confirmare temeiul invocat de recurent și prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, „decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția”, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

16. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de

procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admit recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sergiu Brigai și de inculpat, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui *Feodorovici Gheorghe Xxx* și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 18 august 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

Maria Ghervas

Luiza Gafton